

Tedavi

İlaç tedavisi en sık kullanılan yöntemdir ve çoğu zaman belirgin bir iyileşme sağlamaktadır. Bununla birlikte davranış terapileri de tedavide önemli derecede destek sağlamaktadır. İlaç tedavisi ve psikoterapilerin birlikte uygulanması ise en ideal tedavi yöntemi olarak değerlendirilmektedir.

YAŞAM TARZI DÜZENLEMELERİ

Ortamın düzenlenmesi

Doğru beslenme

Düzenli ve yeterli uyku

Düzenli egzersiz

Oyunlar, etkinlikler ve hobiler

AİLELERE ÖNERİLER

- Çocuğunuza zaman ayırın ve onunla birlikte olmaya çalışın
- Çocuğunuzla konuşurken ve onu dinlerken göz göze gelmeye çalışın,
- Çocuğunuzun mutlaka bir spor etkinliğine devam etmesini sağlayın,
- Çocuğun ders çalışma ortamını düzenlemesine yardımcı olun,
- Anne baba olarak çocuğunuza ortak tutum sergileyin,
- Çocuğunuzda var olan olumlu özellik ve kabiliyetlerin ortaya çıkışını teşvik edin
- Ondan kusursuz olmasını beklemeyin, yaptığı ufak hataları büyütmemeyin, bazı zamanlar hataları görmemezlikten gelmeyi başarın
- Evde bazı alışkanlıklar ile kural ve takvime bağlanan işler oluşturun,
- Etkili yönergeler verin. Cümleler anlaşılır, ciddi ve basit olmalı. Aynı anda bir çok yönerge vermemeye dikkat edin.
- Olumlu davranışlarını övün, takdir edin.

ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Köprübaşı Mah. Ceyhan Cami Sok. No 23,
Giriş ve 1. Kat, Elbistan / KAHRAMANMARAŞ
<http://elbistanram.meb.k12.tr> 0344 412 02 27

DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU (DEHB) NEDİR?

DEHB, dikkatin kolayca dağılması, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik (aklına gelen hemen yapma, sonucunu düşünmeden hareket etme) belirtilerinin, kişinin yaşamında en az bir alanı olumsuz etkileyecek boyutta olmasıyla kendini gösteren bir psikiyatrik bozukluktur.

DEHB'İN EN SIK KARŞILAŞILAN BELİRTİLERİ

1

Dikkatsizlik

*Çoğu zaman dikkatini ayrıntılara veremez ya da okul ödevlerinde, işlerinde ya da diğer etkinliklerinde dikkatsizce hatalar yapar, *Çoğu zaman üzerine aldığı görevlerde ya da oynadığı etkinliklerde dikkati dağılır, *Doğrudan kendisine konuşulduğunda çoğu zaman dinlemiyormuş gibi görünür,

*Çoğu zaman yönergeleri izlemez ve okul ödevlerini, ufak tefek işleri ya da görevlerini tamamlayamaz,

2

Hiperaktivite/ Aşırı hareketlilik

* Çoğu zaman elleri, ayakları kıpır kıpırdır ya da oturduğu yerde kıpırdanıp durur, *Çoğu zaman sınıfta ya da oturması beklenen diğer durumlarda oturduğu yerden kalkar,

*Çoğu zaman uygunsuz olan durumlarda koşuşturur durur ya da tırmanır (ergenlerde ya da erişkinlerde öznel huzursuzluk duyguları ile sınırlı olabilir),

3

Dürtüsellik/ Ataklık

*Çoğu zaman sorulan sorunun tamamlanmasını beklemeden cevabını verir,

*Çoğu zaman sırasını bekleme güçlüğü vardır,

*Çoğu zaman başkalarının sözünü keser ya da yaptıklarının arasına girer.

DEHB'YE EŞLİK EDEN BELİRTİLER:

Günlük rutin işleri öğrenmekte gecikme

Sosyal olgunlukta gecikme

Dağınıklık, düzensizlik

Duyusal aşırı duyarlılık

Tutarsızlık

Koordinasyon güçlükleri, sakarlık

Bellek sorunları

Saldırgan davranışlar

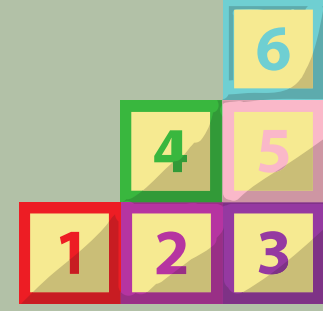
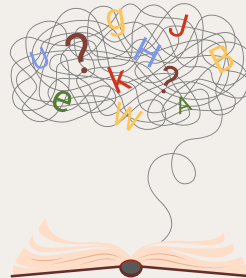

ERKEN TANI DOĞRU EĞİTİM

AİLELERE TAVSİYELER

- Çok geç kalmadan, durumu fark ettiğinizde hemen bir uzmana gÖtÖrÖn. Gerekli tıbbi ve psikolojik ölçÖmleri yaptırın.
- ÖĞretmeninden bilgi ve yardım isteyin. ÖĞretmeniyle ortak bir çalışma planı geliştirin.
- Çocuğunuzun bireysel özelliklerini, kapasitesini ve sınırlarını bilin.
- Harfleri/sayıları ters yazıyorsa; harflerin/ sayıların yazılı olduğu kartlar hazırlayın.
- Yazarken karta bakarak doğru yazmasını sağlayın. Yazma alıştırmaları yaptırın.
- Öncelikle eski bilgilerini tekrarlatın, basit işlemlerle başlayarak yavaş yavaş ilerleyin ki öğrendiklerini karıştırmassın.
- Sabırlı, anlayışlı ve hoşgörÖlü olun.
- GÖdüleyici ve teşvik edici olun.
- Sosyal faaliyetlere yönlendirin.

- Tümdengelim (bütünden, parçaya) yöntemini kullanın. Sık sık tekrar yapın.
- Her bireyin kendine ait ilgi ve yetenekleri olduğu unutulmadan, çocuğun yapamadıkları üzerinden değil yapabildikleri üzerinden hareket edin.
- Başardıkça teşvik edin. Kendini ifade etmesine farklılıklarını ortaya koymasına izin verin.
- Çalışırken birden fazla duyuya hitap edin (işitsel, görsel, dokunsal).
- Dikkati çabuk dağıldığından çalışma sürelerini kısa tutun.
- Günlük işlerde size yardım etmesini sağlayın .
- Tutarlı davranın, bir gün sabırlı ve anlayışlı iken diğer gün bıktım senden demeyin.
- Özgüven kazanması için gerekli desteği verin.

DİSKALKULİ AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

(MATEMATİK ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ)

ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ
2025

DİSKALKULİ

DİSKALKULİ NEDİR?

- Rakamları, basit işlemleri, problemleri anlamada ve problemlerle ilgili sezgide bulunmada güçlük çekerler.
- Doğru yöntemi kullanıp doğru yanıtı verseler bile soruları, kendilerine güvenmeden, mekanik olarak yanıtlamaktadırlar.
- Matematiksel ilişkileri kurma, kavrama ve hesaplamada, sayısal sembolleri tanıma, kullanma ve yazmada açığa çıkan bozukluk ya da yetersizliktir.

DİSKALKULİNİN NEDENİ NEDİR?

- Genetik aktarımla bağlantılı veya gelişimsel olabilir.
- Hangi durumda olursa olsun kaynağının nörolojik olduğu görülmektedir. Beynin bazı bölümlerindeki lezyon adı verilen bir takım fonksiyon yetersizlikleri, matematiğin bazı kavram ve becerilerini öğrenmede zorluk yaşanmasına neden olmaktadır.

DİSKALKULİ BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Matematiksel işlemler açısından yaşitlarından en az 2 yıl geridedirler.
- Sayının büyüklüğünü anlamada zorluk yaşarlar. (7 mi büyük 8 mi?)
- Sayma stratejilerinde ilkel yöntemleri kullanma. (parmak)
- Problem çözmede ilk aşamalarda olma.
- Gün, hafta, ay, mevsimler vb. kavramları anlamada güçlük çekme.

- Sayı yönelim bozukluğuna sahip olma.
- Görsel ve işitsel algı ve dikkat sorunları.
- Matematikteki genel kavramları anlayamama ve hatırlayamama.
- Hatalı hesaplamalar yapma, ya da hesaplama yapamama.
- Temel matematik becerileri içeren işlemleri yavaş yapma, yaparken takılma.
- Toplama işleminde eldeleri unuttur doğrudan sonuca yazar veya eldeyi ekleyerek çıkarma işlemi yapar.
- Toplama ve çarpma işlemlerinin değişme özelliğini tanımada yetersizlik.
- Sayıları kıyaslamada zorlanma, negatif ve pozitif sayıları ayırt edememe
- Alışveriş esnasında hatalı para verme veya para üstü hesaplayamama,
- Zamanı anlatmada, yer ve yön bulmada zorlanma.
- Stratejik planlamada yaşanan sıkıntılar.
- Matematiksel kavramları anlamada ve hatırlamada zorluk.
- Kesirler, sayı dizisi konusunu anlamada zorlanma. Geometrik şekilleri çizmede ve tanımada güçlük.
- Çarpım tablosunu öğrenme güçlüğü,
- Yön kavramını öğrenememe veya yönleri karıştırma (sağ-sol) sürekli bu konuda hata yapma.

AİLELERE ÖNERİLER

- **Çocuğunuzun gelişimini yakından takip edin, farklılıkları uzmanlara danışın.**
- **İstenmeyen sosyal hatalardan kaçınmak için çocuğa yapılandırılmış ve destekleyici bir çevre sağlayın.**
- **Başarı duygusunu tatmasını sağlamak ve donanımını arttırmak için çocuğunuzun özelliklerine uygun sportif ve sanatsal aktivitelere yönlendirin.**
- **Çocuklarınıza yaşadıkları problemin doğasını anlatılmalı, güçlü ve zayıf yanları gösterilmeli ve mücadele teknikleri konusunda yardımcı olmalısınız.**
- **Çocuklar her zaman hem evde hem okulda 'güvenli bir yer olduğunu bilmeye ihtiyaç duyarlar. Sosyal ve diğer konularda konuşabilecekleri özel bir insana ihtiyaç duyarlar.**

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- **Çocuğın bireysel özelliklerini, kapasitelerini, sınırlılıklarını bilin.**
- **Aileyle diyalog hâlinde olun.**
- **Kullandığınız komutların basit, kısa ve net olmasına dikkat edin.**
- **Öğrendiklerinin bellekte kalıcı olmasını sağlamak amacıyla birden fazla duyuya hitap edin (görsel, işitsel, drama vb.).**
- **Ön sıralara oturtun sık sık jest ve mimiklerle katılımını sağlayın.**
- **Ödevler sıkıcı ve monoton olmaktan çıkarılıp canlı ve ilgi çekici bir görevle birleştirilmelidir.**
- **Çok fazla ödev verilmeden, yapabileceği ödevler ile başarı duygusunu tatmasını sağlamak, başarısızlık deneyimlerini azaltacak önlemler almak yararlı olur. Verilen ödevin alındığından emin olmak ve dönüşte kontrolünü yapmak gerekir.**
- **Sık sık okuma çalışmaları yapılmalı, bu çalışmalar sırasında sözcükler sesli olarak okunurken çocuk yazıyı görmeli ve parmağını hareket ettirerek takip edebilmelidir.**
- **Olumsuz etiketlemelerden kaçınılmalı (yaramaz, tembel, dikkatsiz vb.).**

DİSLEKSİ AİLE VE ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

DİSLEKSİ NEDİR?

Disleksi; bireyin zekası normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen yaşına, zekasına ve verilen eğitim düzeyine göre yeterince öğrenememesidir.

Öğretmenler ve veliler tarafından zeka geriliği ile karıştırılan disleksi özel bir öğrenim bozukluğudur.

Disleksi dinleme, konuşma, okuma- yazma, akıl yürütme, matematik yeteneklerinin kazanılması ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösterir.

DİSLEKSİ BELİRTİLERİ

Okul Öncesi Dönemde Gözlenen Belirtiler

- Konuşmada gecikme
- Yön (yukarı, aşağı), zaman (önce, sonra, dün, yarın gibi) kavramlar konusunda sorunlar.
- Yeni sözcükleri yavaş öğrenme.

İlkokul Düzeyinde Gözlenen Belirtiler

- Alfabedeki harf dizinini öğrenmede güçlük
- Seslerin karşılığı olan harfleri bulmada güçlük.
- Hecelemede güçlük.
- Yazılı kelimeleri öğrenme ve hatırlamada zorluk.
- Okurken kelime, sııtr atlama veya sözcüklerin sonuna ek ekleme ve ekleri okumama.
- Yazı yazmada zorluk. Yazarken harf atlama ya da yanlış harf kullanma.

Ortaokul Düzeyindeki Belirtiler

- Yavaş ya da yanlış okuma
- Yazıda çok sayıda imla hatası
- Kelime atlama ya da sözcüğe takı ekleme

DİSLEKSİ TEDAVİ EDİLEBİLİR Mİ ?

Disleksi bir hastalık değildir ve tıbbi bir tedavisi de yoktur. Disleksi özel eğitim yoluyla oldukça sağaltılabilir ve silikleştirilebilir.

Yine de dislektik birey bu özelliklerini yaşamının sonuna kadar korur. Disleksinin sağaltılabilmesi için erken tespitlerde ilkökul çağı boyunca; gecikmiş tespitlerde ise okul çağı boyunca özel eğitim desteği alması gerekebilir.

ERKEN ÖZEL EĞİTİMİN ÖNEMİ

Yetersizliği olan ya da risk altında bulunan çocukların var olan potansiyellerini açığa çıkarabilmeleri açısından erken eğitim şarttır.

Erken tanı almış çocuklar alan uzmanları tarafından yoğun ve sistematik bir eğitim alırlar. Bu sayede normal gelişim gösteren çocukların çoğu becerilerini eğitim sayesinde edinebilir.

Bireyler her alanda birbirlerinden farklılık gösterir. Bu yüzden eğitimleri de farklılık göstermelidir. Farklılıklarına uygun hazırlanmış eğitim programları hem ilerlemenin düzeyini görmek hem de çocuğun takibini sağlayabilmek açısından önemlidir.

**BİREYSEL
FARKLILIKLAR İÇİN
BİREYSEL EĞİTİM !**

YASAL HAKLAR

- Erken yaşta özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak esastır.
- 36 ayı tamamlamış özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hizmetlerinden yararlanması zorunlu tutulmaktadır. Çocukların gelişimi ve özellikleri dikkate alınarak okul öncesi dönemde eğitim süresi uzatılabilir.
- Öğrencileri buldukları ortamdan ayırmadan onlara en az kısıtlayıcı ortamda eğitim verilmesi esastır.
- 0-36 aylık özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için erken çocukluk dönemi eğitim hizmetleri il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurul kararı ile özel eğitim okulları, okul öncesi eğitim kurumları, bünyesinde ana sınıfı bulunan eğitim kurumları ile çocuk ve ailenin ihtiyaçları doğrultusunda evlerde de yürütülür.
- Evde eğitim hizmetleri,
- Aile eğitim hizmetleri ve
- Hastanede eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler.

“EÇÖE, çocukların ve yakın çevresinin tüm yaşamını olumlu etkileyen bir disiplin alanıdır.” (Dunlap, 2005)

ERKEN ÇOCUKLUK ÖZEL EĞİTİMİ AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ
2025

NEDEN ERKEN ÇOCUKLUK ÖZEL EĞİTİMİ ?

Erken yaşta özel eğitim çünkü;

Erken yaşta edinilen tüm beceri ve bilgiler sonraki bütün gelişimleri etkileyecektir. Bu zaman diliminde büyüme hızı çok yüksektir. Bu yüzden bu dönem iyi değerlendirilmelidir. Erken çocukluk döneminde alınacak müdahaleler çocuğun hayatını kurtarabilir.

Erken çocukluk özel eğitimi 0-6/8 yaş aralığındaki çocukları kapsayan ve her biri için bireysel bir eğitim sunarak akranlarıyla aralarındaki farkın oluşmasını ve yetersizliğin engele dönüşmesini engelleyen bir alandır.

Bu uygulama ayırım gözetmeksizin bütün engelli türlerini ve yetersizlik derecelerini kapsamaktadır.

BİLİNÇLİ AİLELER VE ERKEN TANI

Çocuğun doğumundan okul çağına kadar olan zaman diliminde büyüme ve gelişme çok hızlıdır. Bu yüzden bu dönemde fark edilen herhangi bir yetersizlik için zaman kaybedilmeden destek alınmalıdır.

Çocuğun yetersizliği ne kadar erken dönemde belirlenirse o kadar erken dönemde eğitim programları oluşturulup bireysel bir eğitim almaya başlar.

Erken tanı sadece çocuklarla sınırlı kalmamakta aileleri de duygusal açıdan destekleyerek çocuklarının yetersizliği hakkında bilgilendirip onları da müdahaleye dahil etmektedir.

EÇÖE'NİN AMACI VE FAYDALARI

0-6/8 Yaş aralığında bulunan yetersizliği olan gelişiminde gerilik yaşayan ve risk altında olan çocuklara ve bu çocukların ailelerine sunulan hizmetleri kapsamaktadır.

Hali hazırda bulunan yetersizliklerin etkisini en aza indirmeye çalışırken aynı zamanda da risk altında bulunan çocukların da yetersizliğinin önlenmesi üzerine çalışmalar yapılır.

Aileleri çocukları ile ilgili doğru karar ealabilme ve çocuklarını doğru destekleyebilme alanlarında destekler.

Erken dönemde eğitim sayesinde çocuk bağımsız yaşamaya en uygu hale getirilir ve çocuğun bağımsızlığı en yoğun şekilde desteklenir.

Destek alan ve almayan çocuklar kıyaslandığında destek alan çocuğun zeka ve diğer tüm gelişim alanlarında daha ileride olduğu görülür.

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN EĞİTİMİ

Görme bozukluğunun derecesi ne olursa olsun bu bireylerin okuma - yazma öğrenme ve çevrelerinde bağımsız hareket etme gereksinimleri ve hakları bulunmaktadır.

➤ Görme engeli olan bireylerin eğitim programında, aşağıdaki alanlarda düzenlemeler yapılmalıdır:

✓ Okuma - yazma, dinleme

✓ Görme kalıntısından yararlanma

✓ Oryantasyon ve bağımsız hareket eğitimi

✓ Günlük yaşam becerileri ve sosyal beceriler

Görme Güçlüğü Olan Çocuklar İçin Sınıf İçinde Alınabilecek Önlemler

• Görme güçlüğü olan çocuklar, diğer insanların bedenini nasıl kullandığını, yüz ifadelerindeki değişiklikleri, yaptığı hareketleri bilmemektedir. Diğer çocukların dokunmalarını, yemelerini, oynamalarını, temizlenmelerini görememektedir. Akranlarının görerek öğrendikleri ve anladıkları şeyleri öğrenebilmeleri ve anlayabilmeleri için yardıma ihtiyaç duyarlar. • Görme güçlüğü olan çocuk için sınıf içerisinde alınabilecek bazı önlemler vardır. Bu önlemler, eğitimlerine olumlu katkılar sağlayacaktır. • Öncelikle görme güçlüğü olan çocuğun sınıfta olmadığı bir zaman seçilerek arkadaşlarına anlayabilecekleri düzeyde çocuğun durumu anlatılmalıdır. Gerektiğinde ya da yardıma ihtiyaç duyduğunda yardım etmeleri söylenmelidir. Böylece görme güçlüğü olan çocuğa karşı takılabilecek alay edici davranışların da önü alınacaktır. • Görme güçlüğü olan çocuk için sınıfta yapılacak çevre düzenlemesi çok önemlidir. Takılabileceği, çarpabileceği, hareket alanını daraltabileceği düşünülen eşyalar ayak altından kaldırılmalıdır. • Her eşyanın yeri sınıf içinde belirlenmelidir. Çocuk, aradığı eşyayı kolayca bulabilmelidir. Eşyaların yer değişikliğinden çocuk haberdar edilmelidir. • Çocuk, sınıfta ışıktan rahatsız olmayacak şekilde oturtulmalıdır. Işığın kırılarak göze yansımaya dikkat edilmelidir. Doğrudan göze gelen ışık, rahatsız edici bir duyarlılık yaratır. • Çocuğun karaltılı, buğulu, sisli ya da bulanık da olsa var olan görme uzaklığına uygun şekilde sıraya oturtulması gereklidir. • Anne ve baba, çocuğun giydiği ayakkabının tabanının kösele gibi ses çıkaran bir nesneden yapılmış olması konusunda uyarılmalıdır. Bu yolla çocuk, yürüdüğü yerleri hissedecek ve sesleri ayırma özelliğinden yararlanarak çevresi hakkında bilgi sahibi olacaktır.

GÖRME YETERSİZLİĞİ AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

2025

GÖRME YETERSİZLİĞİ NEDİR ?

Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı, bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur. Görme engelliliğin yasal tanımı, görmenin ve görme alanının ölçümüne bağlıdır. Yasal tanım, tıp alanında çalışanlar ve diğer ilgililer tarafından kullanılmaktadır. Bu tanıma göre; "tüm düzeltmelerle birlikte, gören gözün olağan görme gücünün onda birine yani 20/200' lük görme keskinliğine ya da daha azına sahip olan ya da görme açısı 20 dereceyi aşmayan bireylere kör denilmektedir. 20/200'ün anlamı; görme yetersizliğinden etkilenen bireyin 60 cm.' den görebildiğini, normal görme gücüne sahip olan bireyin 6 m.' den görebilmesidir. Görme açısının dar olmasının anlamı ise, normal görme keskinliği olmasına rağmen, görmenin sadece merkezdekilerle, 20 dereceyle sınırlı olma, 20 derecenin dışında kalan nesnelere görememedir. Yasal-tıbbi- tanımlama sistemine göre az gören tanımı ise; görme keskinliği 20/70 ile 20/200 arasında olan bireylerdir. Anlamı ise, normal gören bireyin 6 m.' den gördüğünü, az gören birey 2 m. ile 60 cm. arasındaki mesafeden görebilmektedir. Görme engelliliğin eğitsel tanımı ise; görme yetersizliğinden çok ağır derecede etkilenen, mutlaka kabartma alfabeye (braille) ya da konuşan kitapların kullanılmasına ihtiyaç duyan bireyler "kör"; büyütücü araçlar yardımıyla ya da büyük puntolu yazılı materyali okuyabilen bireyler "az gören" dir. Eğitsel tanımın yasal tanım kadar kesin ve açık olmaması eğitsel değişkenlerden ve öğretimde okuma yöntemini vurgulamış olmasından kaynaklanmaktadır.

GÖRME YETERSİZLİĞİ NEDENLERİ

Çok sık rastlanmamakla birlikte genetik olabilir. Annenin hamileliği sırasında geçirdiği kızamıkçık gibi ateşli hastalıklar, aldığı bazı ilaçlar ya da röntgen ışınlarına maruz kalma görme engeline neden olabilmektedir. Doğumun güç olması da bir başka nedendir. Prematüre (erken) doğan bebeklere küvezde fazla oksijen verilmesi çocuğun kör olmasına neden olabilmektedir. Doğum sonrasında çocuğun geçirdiği ateşli hastalıklar, kazalar, zehirlenmeler görme engelinin nedenlerindedir.

SINIFLANDIRMA

Görme engeli sınıflandırılmasını üçe ayırarak inceleyebiliriz:

- ✓ Hiç görmeyenler
- ✓ Az görenler
- ✓ Görme yetersizliği olanlar

Hiç görmeyenler: Bütün düzeltmelere rağmen iki gözle görmesi 1/10'dan ve görüş açısı 20 dereceden aşağı olan eğitim - öğretim çalışmalarında görme gücünden yararlanması mümkün olmayan kişidir.

Az görenler: Bütün düzeltmelere rağmen iki gözle görmesi 1/10 ile 3/10 arasında olan ve özel bir takım araç ve yöntemler kullanmadan eğitim öğretim çalışmalarında görme gücünden yararlanılması mümkün olmayandır.

Görme yetersizliği olanlar: Tüm düzeltmelere rağmen çocuğun görmesindeki bozukluğun eğitim performansını olumsuz yönde etkilemesidir. Bu tanım az gören ve kör olan tüm çocukları kapsamaktadır.

TANI VE EĞİTSEL SÜREÇLER

Tıbbi Tanılama

İşitme yetersizliğinde erken tanı süreci önce tarama, daha sonra da tanılama olarak iki boyutta düşünülmelidir.

Erken taramanın mutlaka bebeklerin doğumlarından hemen sonra yapılması gerekir. Bir kayıp durumu varsa bir an önce müdahale başlatılmalıdır.

İşitme yetersizliğinde tıbbi tanılama **Kulak Burun Boğaz(KBB) hekimi muayenesi ve odyolojik değerlendirme** ile yapılmaktadır.

DİKKAT !

Bireyin ihtiyacı olduğu tespit edildiğinde, onun eğitim haklarını korumak için mutlaka eğitsel tedbir alınmalıdır.

Eğitsel Tanılama

Eğitsel değerlendirme ve tanılama Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Rehberlik Ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) yapılır.

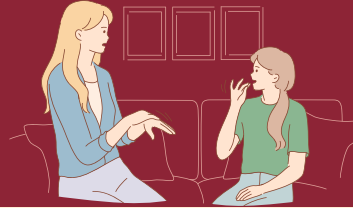
İşitme yetersizliği tanısı konulan çocukların eğitsel haklarını alabilmeleri için RAM'da yapılan eğitsel değerlendirme ile söz konusu yetersizliğin yani işitme kaybının diğer gelişim alanlarına olan etkisinin incelenmesi eğitsel açıdan ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekir.

Öncelikle takibini yapan hekimden sağlık raporu alınır. Sonrasında aileler çocuğun okulunun bağlı bulunduğu RAM'dan randevu alabilir veya okullar resmi olarak RAM'dan randevu talep edebilirler.

AİLELERE ÖNERİLER

- İşitme yetersizliği olan çocuğa konuşma becerisinin öğretimi için günlük doğal ortamlardan yararlanılmalı, en kolay ve kalıcı öğrenmenin yaşantılar aracılığıyla olduğu unutulmamalıdır.
- Çocuğu konuşması için zorlamak yerine konuşmaya ihtiyaç duyacağı ortamların oluşturulmasına özen gösterilmelidir.
- Ergenliğe geçişte işitme yetersizliği olan gençte, yetersizliğinden dolayı işiten akranlarıyla arkadaş edinmede güçlükler, cihazı kullanmada isteksizler görülebilir. Bu sorunların, kurulacak yakın ve içten iletişim sayesinde giderilebileceği unutulmamalıdır.
- Doğal ve açık ifadelerle konuşulmalı, ses tonu abartılı olarak yükseltilmemelidir.
- Çocuğun söylenileni anlayıp anlamadığı araştırılmalı, uygun çözüm yolları aranmalıdır.
- Çocuğun işitme kalıntısını kullanabilmesi için sözel iletişim kurulmalıdır.
- Başarıları ödüllendirilmelidir.
- Yetenekleri göz ardı edilmemeli, yeteneklerini geliştirmesi için çocuğa fırsat verilmelidir.

ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Köprübaşı Mah. Ceyhan Cami Sok. No 23, Giriş
ve 1. Kat, Elbistan / KAHRAMANMARAŞ

03444120227

<http://elbistanram.meb.k12.tr>

İŞİTME YETERSİZLİĞİ AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

ELBİSTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İŞİTME YETERSİZLİĞİ NEDİR ?

İşitme duyusunun kısmen veya tamamen kaybindan dolayı bireyin destek eğitim ve özel eğitime ihtiyaç duyması durumudur.

İşitme yetersizliği olan çocukların işiten akrabalarıyla aynı gelişim aşamalarından geçerler. İşitme kaybının türü, derecesi, kaybın olduğu yaş ve işitmeye yardımcı teknolojilerden yararlanma yaşı işitme yetersizliği olan çocukların gelişimini etkilemektedir.

İŞİTME KAYBININ NEDENLERİ

Yakın akraba evliliği, hamilelik döneminde yaşanan sorunlar, erken doğum ve doğum sonrası yaşanan sorunlar veya çocuğun geçirdiği hastalıklar (Meningit, Havale, Kızamık, Kabakulak, Travma ve Otit) işitme kaybına neden olabilmektedir.

İŞİTME KAYBININ TÜR VE DERECELERİ

SENSÖRİNORAL İŞİTME KAYBI

En yaygın işitme kaybı türü iç kulak veya sinir yollarında ortaya çıkan problemlerden kaynaklanır. Orta ve iç kulaktan ses iletimi normal olmasına rağmen, bu bilgi beynin kullanabileceği elektriksel sinyallere kodlanamaz.

İLETİM TİPİ İŞİTME KAYBI

İletim tipi işitme kaybı, dış kulak veya orta kulakta ses aktarımının engellenmesi nedeniyle ortaya çıkar. Bu, kronik orta kulak iltihabı, otoskleroz (stapeslerin hareketliliğini azaltan kireçlenme), dış kulakta şekil bozukluğu veya delinmiş kulak zarı gibi nedenlerden ortaya çıkabilmektedir.

MİKS TİP İŞİTME KAYBI

Miks tip işitme kaybı, iletim tipi işitme kaybı ve sensörinoral işitme kaybının bir birleşimidir. Örneğin, kronik bir enfeksiyon kulak zarına ve kemikciklere zarar verir ve kokleanin düzgün çalışmasına engel olursa miks tip işitme kaybına neden olabilir.

Çok hafif düzeyde işitme kaybı(15-25dB)

Bu düzeyde işitme kaybı olan bireyler ünsüz harflerin bazılarını işitirler

Hafif düzeyde işitme kaybı(25-45dB)

Bireyler konuşma seslerini işitmede güçlük yaşamaları nedeniyle işitmeye yardımcı teknolojilere ihtiyaç duyarlar.

Orta düzeyde işitme kaybı(45-65dB)

Konuşmaları anlamakta güçlük çekerler. Mutlaka işitmeye yardımcı teknolojilere ihtiyaç duyarlar.

İleri düzeyde işitme kaybı(65-95dB)

Bu düzeydeki bireyler; dil gelişiminde sorunlar yaşarlar ve konuşulanları anlamaları mümkün değildir.

Çok ileri düzeyde işitme kaybı(95 dB ve üzeri)

Bu bireylerin, konuşulanları ve çevreden gelen sesleri cihaz yardımı ile de duyması mümkün değildir.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERDE

- Dil gelişimi de önemli derecede etkilenir.
- İşitme kayıpları onların alıcı dil becerilerini, alıcı dilde yaşanan sorunlar da ifade edici dili olumsuz olarak etkiler. Bu nedenle konuşmada gecikme yaşayabilirler.
- Konuşmanın yanında zeka, öğrenme, bellek gibi bütün beyin gelişimi etkilenebilmektedir.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERDE ERKEN TANI

- **YENİDOĞAN İŞİTME TARAMASI** : Çoğu hastahane, yenidoğan bebeklerin işitme taramasını rutin olarak yapar. Bu taramalar, doğumdan hemen sonra yapılır ve işitme kaybını tespit etmeye yardımcı olur.
- **DÜZENLİ İŞİTME TESTLERİ** : Çocukluk döneminde düzenli işitme testleri, işitme kaybının erken teşhis edilmesini sağlar. Bu testler işitme kaybı belirtileri gösteren çocuklar için özellikle önemlidir.
- **AİLE VE ÇEVRE GÖZLEMLERİ** : Ebeveynler ve öğretmenler, bireyin işitme ile ilgili olası sorunlarını gözlemlemelidir. Çocuğun konuşma gecikmesi, komutlara tepki vermemem gibi belirtileri erken tanının ipuçları olabilir.

Erken Tanı ve Erken Eğitimin Önemi

Otizmin tedavisi konusunda yapılan araştırmalar sonucunda en iyi tedavinin eğitim temelli uygulamalar olduğu anlaşılmıştır. Diğer tüm terapi ve tedaviler çocuğun gelişimini desteklemek için kullanılır. Bu nedenle hangi terapi ve tedavi kullanılırsa kullanılsın, bunun yanında özel eğitim şarttır.

Özel eğitimden beklenen en temel yararlar çocuğun sosyal ilişkilerinin ve iletişim becerilerinin artmasıdır. Sunulan özel eğitim hizmetlerinin yoğun ve kesintisiz olması da büyük önem taşır. Yoğunluk haftada en az 20 saat anlamına gelirken, kesintisizlik olarak kastedilen yılda 12 aydır.

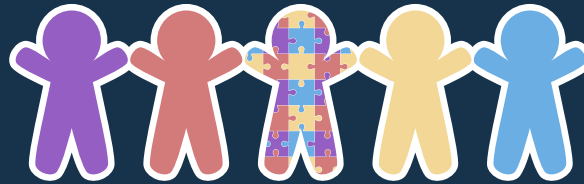
Erken tanı ve doğru eğitim, özellikle 3 yaşından önce alınan yoğun özel eğitim, çocuğun gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Erken tanı ve doğru eğitim uygulamaları ile yoğun olarak eğitim alan çocukların yaklaşık yüzde ellisinde otizmin belirtileri kontrol altına alınabilmekte, gelişim sağlanabilmektedir.

Eğer Çocuğunuz Henüz Otizm Tanısı Almamışsa Hangi Kurum ve Uzmanlara Başvurabilirsiniz?

Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölümü bulunan üniversite hastanelerine başvurabilirsiniz.

*Çocuk ve ergen psikiyatristi bulunan Sağlık Bakanlığı'na bağlı devlet hastanelerine başvurabilirsiniz.

Eğer çocuğunuz otizm tanısı alırsa, eğitim, sağlık, rehabilitasyon ve sosyal hizmetlerden yararlanabilmek için 'Çocuk Özel Gereksinim Raporu' (ÇÖZGER) çıkartmanız gerekir.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

2025

Otizm Spektrum Bozukluğu Nedir?

Otizm spektrum bozukluğu, doğuştan gelen ve genellikle yaşamın ilk yıllarında fark edilen karmaşık bir nöro-gelişimsel farklılıktır. Otizimli bireylerin başkalarıyla iletişim kurma, etkileşimli oyunlar oynama, arkadaş edinme gibi sosyal becerilerinde akranlarına kıyasla belirgin yetersizlikler görölür. Otizmin bir diğer özelliği tekrarlı davranışlar, takıntılar ve sıra dışı ilgililerdir. Otizimli bireylerde sallanma, parmak ucunda koşuşturma gibi tekrarlı davranışlar görölür. Stres ya da sevinç gibi yoğun duygular yaşadıkları zamanlarda bu davranışlarda artış olur. Ayrıca otizimli bireyler her şeyin alışkın oldukları biçimde ve düzende olması konusunda da takıntılı ve ısrarcı olabilmektedir.

Otizm Spektrum Bozukluğu Nasıl Sınıflandırılır?

Otizm her bireyi farklı düzeyde etkilemektedir. Kimi bireyde hafif düzeyde seyrederken, kimileri daha yoğun etkilenmiş olabilir.

Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı'nda (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders V: DSM-5) otizm (a) birinci düzey, (b) ikinci düzey ve (c) üçüncü düzey olmak üzere derecelendirilmektedir. Otizmin yoğunluk derecesi otizimli bireyin yaşamında gereksinim duyacağı destek düzeyini de belirlemektedir.

Otizm Spektrum Bozukluğunun Nedenleri Nedir?

Otizmin nedeni günümüzde hala tam olarak bilinmemektedir. Ancak çeşitli risk faktörleri (örn., çevresel faktörler) ve bu faktörlerin etkileşiminin (örn. çevresel faktörler ve genetik alt yapı) otizmin görölmesine yol açaabileceği tartışılmaktadır.

Otizmin nedenleri beynin yapısında ve işleyişinde farklılıklar gibi nörobiyolojik nedenler, genetik nedenler ve çevresel nedenler olmak üzere üç grupta tartışılmaktadır. Çevresel faktörler, genetik alt yapısı oluşmuş bireylerde otizm riskini artırmaktadır. Hem genetik temellerin hem de çevresel faktörlerin netleştirilmesine yönelik araştırmalar devam etmektedir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLERİN EĞİTİMLERİ

- Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, özel eğitim sınıfına, özel eğitim okuluna ya da genel eğitim sınıfına (kaynaştırma) yerleştirilir.
- En az kısıtlayıcı ortam ilkesi gözetilir. Öğrencinin hem yetersizliği olmayan yaşıtlarıyla olabildiğince bir arada bulunmasını, hem de eğitim gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayacak ortama yerleştirilmesini ifade eder.
- Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarına yerleştirilmeleri, kaynak oda veya sınıf içerisinde bireysel destek alması yaygın bir uygulamadır.
- Kaynaştırma: Öğrenme güçlüğü olan öğrencinin aynı yaştaki akranlarıyla birlikte, destek özel eğitim hizmetleri sağlanması koşuluyla genel eğitim sınıflarında eğitilmesidir.
- Kaynaştırmanın hem öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin hem de normal gelişim gösteren yaşıtlarının sosyal ve akademik becerilerinin gelişimine olumlu etkileri vardır.
- Ayrıca MEB'e bağlı faaliyet gösteren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde bireysel/grup olarak ücretsiz özel eğitim desteği almaktadırlar.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLER İÇİN OKULDA VE SINIF İÇERSİNDE YAPILABİLECEK ÇALIŞMALAR

1- Öğrenciye yaklaşım

Sınıf arkadaşlarının önünde onu eleştirmekten kaçının. Kurallar ve beklentiler net ve açık bir şekilde oluşturulmalı ve olumlu ifadeler kullanılmalıdır. Ayrıca kuralların bozulması durumunda karşılaşılabilecek sonuçlar ifade edilmelidir. Olumlu davranışlar pekiştirilmeli ve motivasyon sağlanmalıdır.

2-Dikkat dağınıklığı için

Öğrencinin yazı tahtası ve öğretmene yakın oturması sağlanmalıdır. Bu durum dersi takip açısından çocuğa kolaylık sağlayacak, dikkatinin dağılmasını önleyecek, derse aktif katılımını sağlayacaktır. Dikkati dağıldığında çocukla bireysel iletişime geçmek yararlı olur. Yanına gitmek, göz göze gelmek, yavaşça omzuna dokunmak, yer değişikliği yapmak gibi.

Ayrıca;

- Hareket ihtiyacını gidermek için sınıf içi çeşitli sorumluluklar verebilirsiniz. (tahtayı silmek vb.)
- Ödevlendirme yaparken yönergeleri yazılı olarak vermek, süre kontrolü yapmak ve aileyi bilgilendirmek faydalı olacaktır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ AİLE BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

ELBİSTAN REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
2025

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Yazılı ve sözlü dili anlama ve kullanmada temel olan bir veya daha fazla bilişsel sürecin etkilenmesiyle ortaya çıkan dinleme, düşünme, konuşma, okuma, yazma ve matematiksel hesaplamalar yapmadaki güçlüklerdir. Tanım algısal güçlükleri, beyin zedelenmesini, beyinde minimal düzeydeki işlev bozukluğunu, disleksi ve gelişimsel afazi de içermektedir.

Özgül öğrenme güçlüğü görsel, işitsel ve motor bozukluklardan, zihinsel yetersizlikten, duygusal bozukluklardan ve çevresel, kültürel ve ekonomik olumsuzluklardan kaynaklanan öğrenme güçlüklerini içermemektedir.

- Zeka normal sınırlar içerisinde veya üstündedir.
- Akademik performans beklenen performansın çok altındadır.
- Merkezi sinir sistemindeki bir bozukluk ile ilgilidir. Bozukluk bireyin bilgi işleme ve bilgiyi öğrenme süreçlerini etkiler.
- Akademik başarısızlık yaşayan tüm çocukların öğrenme güçlüğü yaşadıkları düşünülmemelidir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN ÖZELLİKLERİ

- Öğrenme yetersizliklerinin işaretleri çocuğun motor gelişiminde, işitsel ve görsel algıda, konuşma ve dil gelişiminde ya da dikkat becerilerinde gözlenebilir.
- Genellikle çocuklar bazı gelişim alanlarında iyiyken diğerlerinde önemli güçlük yaşar.
- Okuma ve yazmada güçlük çekerler.
- Okumada hatalar yaparlar.(Ekleme yapma, kelimeleri atlama, yerine koyma, tekrar etme, yanlış okuma, tersinden okuma ve noktalama işaretlerine dikkat etmeden okuma vb.)
- b-d, p-q harflerini ve 6-9 sayılarını ters algılayabilir, harf ve sayıları ters yazabilirler (c,2,3 vb.)
- Defter ve kitaplarını düzensiz kullanıp kaybedebilirler.
- Çarpım taplosunu öğrenmede zorlanır, yön bulma sorunları yaşarlar. Sağ - sol ayırt etmede, mesafe tahmininde güçlük çekerler. Dün - bugün, önce - sonra kavramlarını, saati öğrenmede güçlükleri vardır.
- Kaba motor ve ince motor becerilere dayalı işlerde zorluk çekebilirler.
- Dikkat süreleri kısa, aşırı hareketli ve sakar olabilirler .
- Belirli bir sıra içinde yapılması gereken işlerin sırasını karıştırabilirler.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN ÇEŞİTLERİ

Öğrenme güçlükleri farklı alanlardaki güçlükleri de kapsar.

- 1) **Disleksi** : Okuma Sorunlarını içerir.
- 2) **Disgrafi** (Yazma Sorunları) : P,D,B,C,H,Y,S,Z,U gibi harfleri yazarken karıştırır ve ters yazar. Bazı harfleri unuttur bazıları fazladan ekler.
- 3) **Diskalkuli** (Matematik Sorunları) : Sayıları bozuk yazar, sıklıkla yer değiştirir, işlemleri bozuk sırada yapar, geometrik ilişkileri kavramada zorlanır, aritmetik sembolleri tanımada zorlanır.
- 4) **İşitsel bilgiyi işleme güçlüğü**
- 5) **Görsel bilgiyi işleme güçlüğü**
- 6) **Dili işleme güçlüğü**
- 7) **Sözel olmayan öğrenme güçlüğü**

Akademik başarısızlık gösteren tüm çocukların öğrenme güçlüğü yaşadıkları düşünülmemelidir!

TANI VE EĞİTSEL SÜREÇLER

Tıbbi tanı

Zihinsel Yetersizlik ile ilgili tıbbi tanılama sağlık kuruluşlarında yetkili hekimler tarafından yapılan değerlendirmeler sonucu sağlık kurulları tarafından verilmektedir.

Eğitsel tanı

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı rehberlik ve araştırma merkezlerinde (RAM) yapılır. Çocuğun eğitsel haklarını alabilmesi için RAM'da yapılan eğitsel değerlendirme sonucunda eğitsel açıdan ihtiyaçları belirlenerek özel eğitim gereksinimi saptanır. Çocuğunuzun yaşına ve yetersizliğinin fark edilme zamanına göre tıbbi tanılama ya da eğitsel tanılama süreçlerinin sırası yer değiştirebilir. Eğitsel değerlendirme ve tanılamada amaç, çocuğu etiketlemek, özel eğitim kurumlarına sevk etmek değil; çocuğun eğitsel gereksinimlerini yeterli ölçüde karşılayabilecek kararların alınabilmesini kolaylaştırmaktır.

DİKKAT!

Çocuğun ihtiyacı olduğu tespit edildiğinde, onun eğitim haklarını korumak için mutlaka eğitsel tedbir alınmalıdır.

AİLEYE VE ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

Evde ve okulda sunulan etkinlikler gelişim düzeyine uygun olmalıdır.

Çocuğun gelişimine yönelik hedeflerin gerçekçi olup olmadığı ile ilgili olarak uzmanlarla iş birliği yapılmalıdır.

Çocuk zeka, akademik başarı, sosyal uyum yönünden yaşitlarından daha yavaş olduğu için dışlanmamalı ve kıyaslanmamalıdır.

Çocuğun kendine olan güveninin arttırması için sınıfta yapabileceği görevler verilmelidir.

Çocuğun sınıfta kendisini ifade edebilmesine fırsat verilmelidir.

Sınıf içinde diğer çocukların bu çocuğa karşı olumlu tutum takinabilmeleri için çocuğun durumuna ilişkin anlayabilecekleri dilde bilgi verilmelidir.

Etkinliklerde çocuğun gelişimsel düzeyine uygun materyal seçiminde bulunulmalıdır.

Aile ile iş birliği yapılmalıdır.

Çocuğun yetenekleri konusunda tespit yapılmalı ve yeteneklerinin geliştirilmesine fırsat verilmelidir.

En ufak başarısının ödüllendirilmesi önemlidir.

Çocuğun okuldaki eğitim çalışmalarının evde desteklenmesi yönelik tedbirler alınmalı ve kararlı olunmalıdır.

BİLİŞSEL GELİŞİM ALANINDA YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN AİLE VE ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

ZİHİNSEL YETERSİZLİK NEDİR?

Zihinsel Yetersizlik; doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrasında çeşitli nedenlere bağlı, genel zihinsel işlevlerde normallerden önemli derecede gerilik ve bunun yanı sıra uyumsuz davranışlarda da yetersizlik gösterme durumu olarak tanımlanmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar da diğer çocuklar gibi yeme, içme, sevme, sevilme, kabul edilme, başarılı olma gibi biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlere sahiptirler. Kendilerine güvenleri az olduğundan başkalarına dayanmayı tercih ederler. Bağımsız hareket etmekte ve arkadaşlık kurmakta güçlük çekmektedirler.

Zihinsel Gelişim Özellikleri

Yasitlarına göre geç ve güç öğrenirler.

Dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir.

Bellekleri zayıftır ve çabuk unutulur.

Gorsel ve isitsel algılan zayıftır.

Okuma-yazma, anlama ve temel aritmetik becerileri kazanmada sorun yasarlar.

Genelleme yapmakta zorlanır, bir konuda öğrendiği kuralı başka konularda uygulayamaz.

Somut konular daha kolay öğrenirler.

İki şey arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırmada güçlük çekerler.

Konuşma ve dil bozukluklarına rastlanabilir.

Genellikle kendilerinden yaşça küçük çocuklarla iletişim kurarlar.

Oyunlara katılmakta güçlük çeker, oyunda genellikle lidere uyarlar.

ZİHİNSEL YETERSİZLİK TÜRLERİ

Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

- Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireylerdir. Bu bireylerde konuşma geriliği bir miktar vardır, motor gelişme genellikle normaldir. Kendi günlük gereksinimlerini anlatabilirler ve günlük yaşama ilişkin bir çok işleri yardımsız görebilirler. Zeka sorunu okul öğrenimi sırasında belirgin olur. Zeka geriliklerinin % 85'ini bu grup oluşturur.

Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

- Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireylerdir. Bu bireylerde anlama ve dil yetisinde, kendine bakma ve motor becerilerde gerilik vardır. Özel eğitim ile basit seviyede okuma yazma ve saymayı öğrenebilirler. Basit yönergeleri anlayarak basit işleri denetim altında yürütebilirler ve çok karmaşık uyum gerektirmeyen sosyal etkinliklere katılabilirler. Tüm zeka geriliklerinin %10'unu bu grup oluşturur.

Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey:

- Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım becerilerinin öğretimi de dâhil olmak üzere yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine çok ihtiyacı olan birey olarak tanımlanmaktadır.